

<i>Rodzaj dokumentu:</i>	Sprawozdanie za rok 2023 województwo lubuskie
<i>Egzamin:</i>	Egzamin maturalny
<i>Przedmioty:</i>	Język ukraiński
<i>Poziom:</i>	Poziom rozszerzony
<i>Terminy egzaminów:</i>	17 maja 2023 r. – poziom rozszerzony język ukraiński
<i>Data publikacji dokumentu:</i>	19 września 2023 r.

Opracowanie

dr Paulina Olechowska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Iwona Makurat (współpracownik Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Gdańsku)
Aleksandra Bzdel (współpracownik Centralnej Komisji Egzaminacyjnej)
Jan Karczewski (współpracownik Centralnej Komisji Egzaminacyjnej)
Monika Sydor (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łomży)
Renata Pawlak (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Gdańsku)

Redakcja

dr Wioletta Kozak (Centralna Komisja Egzaminacyjna)

Opracowanie techniczne

Andrzej Kaptur (Centralna Komisja Egzaminacyjna)

Współpraca

Beata Dobrosielska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Agata Wiśniewska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Pracownie ds. Analiz Wyników Egzaminacyjnych okręgowych komisji egzaminacyjnych

Opracowanie dla województwa lubuskiego

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Poznaniu

Przemysław Mróz
Anna Sperling

Centralna Komisja Egzaminacyjna
ul. Józefa Lewartowskiego 6, 00-190 Warszawa
tel. 022 536 65 00, fax 022 536 65 04
e-mail: sekretariat@cke.gov.pl
www.cke.gov.pl

Spis treści

I. JĘZYK UKRAIŃSKI	4
Poziom rozszerzony	4
1. Opis arkusza	4
2. Dane dotyczące populacji zdających.....	5
3. Przebieg egzaminu	6
4. Podstawowe dane statystyczne	7
Komentarz	10
Wnioski i rekomendacje	21

Język ukraiński. Poziom rozszerzony

W województwie lubuskim do egzaminu z języka ukraińskiego na poziomie rozszerzonym przystąpił 1 zdający.

Opis arkusza egzaminu maturalnego

W roku szkolnym 2022/2023 egzamin maturalny z języka ukraińskiego został przeprowadzony na podstawie wymagań egzaminacyjnych określonych w rozporządzeniu Ministra Edukacji i Nauki z dnia 10 czerwca 2022 r.¹

Egzamin z języka ukraińskiego na poziomie rozszerzonym polegał na napisaniu wypracowania na jeden z dwóch danych do wyboru tematów.

Temat 1.: *Чи ти погоджуєшся з думкою, що дотримання моральних принципів – найкращий спосіб протистояти злу? Розглянь проблему на основі порівняльного аналізу віршів Як добре те, що смерті не боюсь я Василя Стуса та Перо Івана Драча.*

Temat 2.: *Яку роль у становленні ідентичності людини відіграє поняття дому? Розглянь питання, звертаючись до наведеного нижче тексту і вибраних творів української літератури.*

Wypracowanie powinno zawierać minimum 350 słów.

Zadanie w arkuszu egzaminacyjnym sprawdzało wiadomości oraz umiejętności ujęte w czterech obszarach wymagań ogólnych:

- I. Świadomość własnego dziedzictwa narodowego.
- II. Kształcenie językowe.
- III. Kształcenie literackie i kulturowe.
- IV. Tworzenie wypowiedzi.

Za napisanie wypracowania zdający mógł otrzymać 35 punktów.

¹ Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 10 czerwca 2022 r. w sprawie wymagań egzaminacyjnych dla egzaminu maturalnego przeprowadzanego w roku szkolnym 2022/2023 i 2023/2024 (Dz.U. poz. 1246).

Dane dotyczące populacji zdających w województwie lubuskim

TABELA 1. ZDAJĄCY ROZWIĄZUJĄCY ZADANIA W ARKUSZU STANDARDOWYM*

Liczba zdających (Formuła 2023)		1
Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym	ze szkół na wsi	-
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	1
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	-
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	-
	ze szkół publicznych	1
	ze szkół niepublicznych	-
	kobiety	1
	mężczyźni	-
	bez dysleksji rozwojowej	1
	z dysleksją rozwojową	-
	o których mowa w art. 2 ust. 1 ustawy ² (obywatele Ukrainy)	-

* Dane w tabeli dotyczą tegorocznych absolwentów.

TABELA 2. ZDAJĄCY ROZWIĄZUJĄCY ZADANIA W ARKUSZACH DOSTOSOWANYCH

Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	-
	słabowidzący	-
	niewidomi	-
	słabosłyszący	-
	niesłyszący	-
	z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym	-
	z zaburzeniem widzenia barw	-
	Ogółem	0

² Ustawa z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz.U. z 2023 r. poz. 103, z późn. zm.).

Przebieg egzaminu

TABELA 3. INFORMACJE DOTYCZĄCE PRZEBIEGU EGZAMINU

Termin egzaminu		17 maja 2023	
Czas trwania egzaminu dla arkusza standardowego		210 minut	
Liczba szkół		1	
Liczba zespołów egzaminatorów		1	
Liczba egzaminatorów		1	
Liczba obserwatorów ³ (§ 8 ust. 1)		-	
Liczba unieważnień ⁴	w przypadku:		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	-
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez zdającego w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	-
	art. 44zzv pkt 3	zakłócenia przez zdającego prawidłowego przebiegu egzaminu	-
	art. 44zzw ust. 1	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	-
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenie naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzenia egzaminu maturalnego	-
	art. 44zzy ust. 10	niemożność ustalenia wyniku (np. zaginięcie karty odpowiedzi)	-
Liczba wglądów ⁴ (art. 44zzz)		-	

³ Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 1 sierpnia 2022 r. w sprawie egzaminu maturalnego (Dz.U. poz. 1644, z późn. zm.) – podano łącznie dla Formuły 2023 i Formuły 2015.

⁴ Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2022 r. poz. 2230).

Podstawowe dane statystyczne – dot. województwa lubuskiego

TABELA 4. WYNIKI ZDAJĄCYCH – PARAMETRY STATYSTYCZNE*

Zdający	Liczba zdających	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Ogółem Formuła 2023	1	-	-	-	-	-	-

* Dane dotyczą wszystkich tegorocznych absolwentów. Parametry statystyczne są podane dla grup liczących 30 lub więcej zdających.

Poziom wykonania zadań – dot. wszystkich zdających w kraju

TABELA 5. POZIOM WYKONANIA ZADAŃ

POZIOM SPEŁNIENIA WYMAGAŃ W ZAKRESIE TWORZENIA WYPRACOWANIA NA POZIOMIE ROZSZERZONYM (INTERPRETACJI PORÓWNAWCZEJ ORAZ WYPOWIEDZI ARGUMENTACYJNEJ UJĘTYCH ŁĄCZNIE)

Część 3. Wypracowanie			
Wymagania egzaminacyjne 2023			
Kryterium	Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe	Poziom wykonania zadania (%)
Spełnienie formalnych warunków polecenia	I. Świadomość własnego dziedzictwa narodowego. III. Kształcenie literackie i kulturowe. IV. Tworzenie wypowiedzi.	I. Świadomość własnego dziedzictwa narodowego. Zdający: 2) rozumie tematy, motywy, toposy charakterystyczne dla literatury narodowej; 3) rozumie związki poznanych utworów z życiem narodu i różnych grup wspólnotowych. 1. Analiza i interpretacja utworów literackich. Zdający: 1) zna podstawy periodyzacji literatury mniejszości narodowej. 2. [...] Pisanie. Zdający: 4) tworzy [...] samodzielną wypowiedź argumentacyjną.	96

Kompetencje literackie i kulturowe (w tym poziom argumentacji i poprawność rzeczowa)	III. Kształcenie literackie i kulturowe.	<p>1. Analiza i interpretacja utworów literackich. Zdający:</p> <p>1) zna podstawy periodyzacji literatury mniejszości narodowej;</p> <p>2) zna prądy literackie i artystyczne w epokach literackich, określa ich cechy;</p> <p>3) rozpoznaje gatunki literackie [...];</p> <p>4) wskazuje zastosowane w utworze językowe środki wyrazu artystycznego oraz inne wyznaczniki poetyki danego utworu (z zakresu [...] kompozycji, [...]) i określa ich funkcje;</p> <p>6) rozpoznaje w utworze sposoby kreowania bohatera i świata przedstawionego (narracja, fabuła, sytuacja liryczna, akcja) oraz różne sposoby pokazywania świata przedstawionego: realizm, fantastyka, groteska;</p> <p>7) rozpoznaje podstawowe motywy [...] oraz ich funkcje w utworze;</p> <p>8) wykorzystuje w interpretacji elementy znaczące dla odczytania sensu utworu (tytuł, podtytuł, puenta, kompozycja, słowa kluczowe, motto);</p> <p>9) wykorzystuje w interpretacji utworu konteksty: literacki, kulturowy, filozoficzny, biograficzny;</p> <p>10) dostrzega obecne w utworach literackich oraz innych tekstach kultury wartości narodowe [...];</p> <p>3) dostrzega i potrafi komentować estetyczne wartości utworu literackiego (poziom rozszerzony);</p> <p>4) przeprowadza interpretację porównawczą utworów literackich (poziom rozszerzony).</p>	67
	IV. Tworzenie wypowiedzi.	<p>2. Pisanie. Zdający:</p> <p>2) tworzy dłuższy tekst pisany (rozprawka, [...]) interpretacja utworu literackiego lub fragmentu) zgodnie z podstawowymi regułami jego organizacji, przestrzegając zasad spójności znaczeniowej i logicznej;</p> <p>3) tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę lub hipotezę, dobiera argumenty, porządkuje je, hierarchizuje, dokonuje ich selekcji pod względem użyteczności wypowiedzi, podsumowuje, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie);</p> <p>7) uwzględni w interpretacji potrzebne konteksty, np. biograficzny, historyczny.</p>	
Struktura wypowiedzi	<p>IV. Tworzenie wypowiedzi.</p> <p>2. Pisanie. Zdający:</p> <p>1) hierarchizuje informacje w zależności od ich funkcji w przekazie;</p> <p>2) tworzy dłuższy tekst pisany (rozprawka, [...]) interpretacja utworu literackiego lub fragmentu) zgodnie z podstawowymi regułami jego organizacji, przestrzegając zasad spójności znaczeniowej i logicznej;</p> <p>3) tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę lub hipotezę, dobiera argumenty, porządkuje je, hierarchizuje, dokonuje ich selekcji pod względem użyteczności wypowiedzi, podsumowuje, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie);</p> <p>7) uwzględni w interpretacji potrzebne konteksty, np. biograficzny, historyczny.</p>	84	

Spójność wypowiedzi	IV. Tworzenie wypowiedzi.	2. Pisanie. Zdający: 1) hierarchizuje informacje w zależności od ich funkcji w przekazie; 2) tworzy dłuższy tekst pisany (rozprawka, [...]) interpretacja utworu literackiego lub fragmentu) zgodnie z podstawowymi regułami jego organizacji, przestrzegając zasad spójności znaczeniowej i logicznej; 3) tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę lub hipotezę, dobiera argumenty, porządkuje je, hierarchizuje, dokonuje ich selekcji pod względem użyteczności wypowiedzi, podsumowuje, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie).	96
Styl wypowiedzi	II. Kształcenie językowe.	3. Komunikacja językowa i kultura języka. Zdający: 4) stosuje uczciwe zabiegi perswazyjne, zdając sobie sprawę z ich wartości i funkcji; 8) stosuje zasady etyki i etykiety językowej [...]. 5. Orografia i interpunkcja. 2) wykorzystuje wiedzę o składni w stosowaniu reguł interpunkcyjnych.	96
Zakres i poprawność środków językowych	II. Kształcenie językowe. IV. Tworzenie wypowiedzi.	3. Komunikacja językowa i kultura języka. Zdający: 4) stosuje uczciwe zabiegi perswazyjne, zdając sobie sprawę z ich wartości i funkcji; 8) stosuje zasady etyki i etykiety językowej [...]. 5. Orografia i interpunkcja. 2) wykorzystuje wiedzę o składni w stosowaniu reguł interpunkcyjnych.	72
Poprawność ortograficzna	II. Kształcenie językowe. IV. Tworzenie wypowiedzi.	5. Orografia i interpunkcja. 1) pisze poprawnie pod względem ortograficznym i interpunkcyjnym; 2) wykorzystuje wiedzę o składni w stosowaniu reguł interpunkcyjnych.	70
Poprawność interpunkcyjna			58

Komentarz – na podstawie wyników wszystkich zdających w kraju

Analiza jakościowa zadań Poziom rozszerzony

Stopień opanowania umiejętności sprawdzanych wypracowaniem na poziomie rozszerzonym⁶

Zamieszczone w arkuszu tematy wypracowań sprawdzały umiejętność tworzenia dłuższej wypowiedzi w języku ojczystym (minimum 350 słów), umiejętność czytania tekstów literackich i nieliterackich, ich analizę i syntezę w kontekście historyczno- lub teoretycznoliterackim oraz kulturowym. Sprawdzały także znajomość lektur oraz kontekstów i funkcjonalne ich wykorzystanie w toku tworzenia wypowiedzi argumentacyjnej.

Temat pierwszy to analiza porównawcza wierszy: *Як добре те, що смерті не боюсь я Василя Стуса* i *Перо Івана Драча* ze wskazanym problemem, dotyczącym przestrzegania zasad moralnych, jako najlepszego sposobu przeciwstawiania się złu. W celu przedstawienia wieloaspektowej argumentacji zdający powinien zrozumieć sens utworów, funkcjonalnie wykorzystać konteksty (w tym historyczny i biograficzny) konieczne do poprawnej ich interpretacji oraz dokonać funkcjonalnej analizy środków stylistycznych generujących sensy obu wierszy.

Temat drugi, to wypowiedź argumentacyjna dotycząca pojęcia *domu* w kształtowaniu tożsamości człowieka w odwołaniu do tekstu *Архетипні мотиви дому і бездомів'я (...)* Світлани Кочерги oraz dwóch wybranych utworów z literatury ukraińskiej. Zdający powinien zrozumieć załączony tekst. W uzasadnieniu powinien przedstawić bogatą argumentację, wykorzystując treść załączonego tekstu oraz utworów z literatury ukraińskiej, w których jest analogiczny problem, związany z motywem domu.

Jeśli chodzi o realizację kryterium pierwszego, czyli *Spełnienie formalnych warunków polecenia*, to zostało ono zrealizowane na poziomie 96%.

Natomiast poziom wykonania w kryterium drugim, czyli *Kompetencje literackie i kulturowe (w tym poziom argumentacji i poprawność rzeczowa)*, wyniósł 67%. Kryterium *Kompozycja wypowiedzi* zostało wykonane odpowiednio na poziomach: struktura – 84%, spójność – 96%, styl – 96%.

Poziom wykonania w kryterium *Język wypowiedzi* wyniosło następująco: zakres i poprawność środków językowych – 72%, poprawność ortograficzna – 70%, poprawność interpunkcyjna – 58%.

Temat pierwszy, odwołujący się do wierszy *Як добре те, що смерті не боюсь я Василя Стуса* i wiersza *Перо Івана Драча*, wymagał od zdającego zajęcia stanowiska wobec problemu dotyczącego przestrzegania zasad moralnych jako najlepszego sposobu przeciwstawiania się złu i na podstawie interpretacji porównawczej wierszy uzasadnienie swojego stanowiska. Zdający, którzy otrzymali maksymalną liczbę punktów w kryterium

W cytowanych wypracowaniach maturalnych z poziomu podstawowego zachowano oryginalny zapis (stylistykę, składnię, ortografię i interpunkcję).

KLiK, dokonali analizy utworów, wykazali, że W. Stus należał do pokolenia twórców lat 60., był dysydem świadomym konsekwencji swojego postępowania i nigdy się nie poddał reżimowi. Wiedział, że za swoją bezkompromisową postawę zapłaci życiem, ale wierzył, że jego idee przetrwają w poezji i powrócą do narodu. W wierszu *Лето Ивана Драча* zdający wskazali, jaką rolę mają spełniać poeta i jego twórczość w społeczeństwie w dobie totalitaryzmu. Podkreślali, że rolą poety jest pisanie prawdy, piętnowanie wszelkiego typu manipulacji, jakie stosuje totalitarna władza.

Poniżej przykład wypracowania, w którym realizacja kryterium *KLiK* została oceniona na maksymalną liczbę punktów.

Przykład 1.

В нашому світі є зло. Зло може
 бути уперсонифіковане, як і ми. Отже лю-
 динкам люди можуть подолати зло, яке
 їх оточує? Хтось може сказати, що
 найкращий спосіб – активно протистояти
 і зіткненню зі злом. Але чи це завжди
 так? Я вважаю, що в першу чергу,
 людина повинна розрешуватися певної
 ідеї, щоб подолати всі труднощі та
 незгоди.

Трихларом надлюдського героїзму
 є життя і творчість Василя Стуса.
 Це життя і ресурси, який доказав

своїм патріотизмом, що моральні
 принципи – це основа для покоління.

В вірші „Я роблю те, що смерт-
 не боюся“, поет наголошує на тому,
 що саме його відрізність української
 культурі і незламний дух – моральні при-
 нципи його при житті.

Терми рідше вже показують, наскільки
 міцне – я сильне і незламне. Терми у
 вірші не коркає на свою долю і не

питань. Тому що мови і мораль завжди домінують над злом. Якщо ми звернемо у інші твори Стуса, побачимо аналогічні ідеї і роздуми. Наприклад у вірші: „Терни, терни, тернице тебе шийдує? Хлоп пише, що морину ніхто не спале окрім вогнових яностей і символістичності: „Ніхто тебе з керони не врятує, ніхто не зіб'є з вогної трони.

Вірши Стуса - це кохання. Кохання до України і народу. А це незламність: „Хай шийдує до раю перла ти полоку - це праїди і вистолеть зривий”

Якщо не ми розуміємо вірши Юана Драга „Теро” можемо проаналізувати порівню зметність. „Я” вірши обрамо шийдує поети „зліт якою поезія і мораль є найповнішими ^{нашми} ^{вими} ^{якостями}.

Теро може символізувати як поезію, так і душу. Душу яка попри всі замини

етвою вірною своїм принципом. Драк
Драк наголошує, що коли навколо
неспокій, страх чи біль – треба вставати
є в моралі. Сами слово, а отже перо,
з якою пише мораль і поезія, зростає
перемогти у боротьбі зі злом.

Уже казаво, чи нас оточує хаос,
свавілля (наприклад кабіл [капар] мен
чер.) чи гармонія і світлий день – мислення
люди, це те, що супроводжує мораль
до кінця її існування. "Чорна дора"
це життя, яке не завжди може
бути щасливим і безтурботним.

З цього видно, що Драк і Стус
розрізняються етніч і націоналі, ма
відноситься до моральності. Стус розуміє,
що смерть чи зло не є символом за
характер і волю людини. Такої самої
думки й Драк. У своїй вірші автор
не порівнює за допомогою контрасту

ролю і те, яку роль в житті кожного
з нас „перо-поетів” може відігравати.

Temat drugi, odwołujący się do tekstu nieliterackiego *Архетипні мотиви дому і бездомів'я* (...) Світлани Кочерги wymagał od zdającego zajęcia stanowiska wobec problemu, dotyczącego roli szeroko pojętego znaczenia domu w kształtowaniu tożsamości człowieka, uargumentowania go na podstawie funkcjonalnego wykorzystania wskazanego tekstu oraz wybranych tekstów z literatury ukraińskiej. Zdający, którzy otrzymali maksymalną liczbę punktów w kryterium *KLiK*, zwrócili uwagę na wieloznaczność pojęcia domu, na sposób w jaki wpływa on na kształtowanie tożsamości człowieka. Swoje rozważania poparli argumentami z funkcjonalnie wykorzystanych utworów z literatury ukraińskiej.

Poniżej przykład wypracowania, w którym realizacja *KLiK* została oceniona na maksymalną liczbę punktów.

Przykład 2.

Світлана Кочера, у наведеному
тексті, „Архетипні мотиви
„дому і бездомів'я“ розминають
різкі інтерпретації дому. Авторка
стверджує, що дім, це культурне
поняття, що означає просторові
кордони буття людини в світі, які
відділяють її від хаосу і є
створюють відсутність безмежності.
Жаркообразності цієї платона, авторка
окреслює дім, як відображення
внутрішнього світу. Культурно-
світоглядна концепція дому містить
такот символ народу, національного
спереддя, ба де ж, як не в рідному
дому людина вчиться мови,
традицій та культури, що є
запоруюкою для зформування
національної ідентичності. Роль
дому, у цьому процесі, є дуже
важливою. ~~А жабма~~ ~~А жабма~~ ~~А жабма~~ ~~А жабма~~
можна встановити свою
ідентичність без окреслення

.....Символічна структура драми.....
 та його мотив часто зустрічається
 в різноманітних творах української
 літератури. Одним з них є твір
 "Марія" Уласа Самчука, що на
 прикладі історії головної героїні -
 Марії - та її сім'ї, показує
 долю цілого українського народу
 та його буття на фоні трагічних
 історичних подій XIX та XX
 століть. Дім є фоном для всіх
 подій у творі. Марія як в дитинстві
 втрачає його, залишаючись сиротою
 Коньоття. Дриму символічно дитить
 на епізоди її життя - спочатку
 вона переїжджає до одного селянина,
 потім до другого, ~~на~~ ^{дальше} ~~потім~~ і
 дім згорає ~~на~~ в день
 Великодня, що в народі вважається
 поганим знаком. Він дійсно справджує

-твє... шмєх Марії печальний, а.....
...доме... її... родини... трагічна... Дім в...
...творі... „Марія” є місцем життя...
...і... смерті, місцем, яке вживамо...
...на... процес виховання її дітей, що...
...поширило... призвело до певних...
...консенсусів... Дім був також...
...причиною... конфлікту... батьків з...
...найстаршим сином... Конятом...
...дому... сформувало ідеологію...
...родини... Марії... та... їхньої...
...Дім та особисте життя в кожній...
...простір... гарантує... сімейну...
...дів... ~~не~~ прокримити...
...сільна...
...Символ... дому... як національної...
...серед... присутній... в...
...літературі... патрістичного... характеру...
...Проте, що... дім... не є носій...
...культурної... спадщини... та не...

формирует национальную... идентичность?
 .Примером... такой... ситуации...
 можна... віднайти... в... романі... Сергія
 Магдана... „Інтернат” його головний
 герой... – Павло... , вчитель ма...
 ... жителя... Донбасу... , свідок... подій...
 .2014 року... на його очах... мирний
 .світ, до якого він... привик, закінчується...
 .герою... доводиться... вибирати... , на
 .школу... він... бої... і... відповісти
 .собі... на питання... „Що є?”... Оскільки
 .сім... не... був... для... носієм...
 .функцій... і... основою... до...
 .самоідентифікації... , герой...
 .проходить... цей... шлях... сам...

Zdający, którzy uzyskali niższą liczbę punktów z realizacji KLiK w temacie pierwszym, poprawnie sformułowali tezę wiodącą rozważań. Wyjaśnili sens obu utworów, zwrócili uwagę na kontekst historyczny – pokolenie twórców lat 60-tych, ale ograniczyli się do bardziej opisu wierszy i pobieżnego ich porównania lub nie porównali ich w ogóle.

Zdający, którzy w temacie drugim uzyskali niższą liczbę punktów z realizacji KLiK, do pojęcia domu odnieśli się w węższym tego słowa znaczeniu. Zajęli stanowisko adekwatne do problemu i dokonali szerokiej argumentacji, ale do jednego aspektu – traktując dom jako miejsce najbliższego otoczenia, związane z rodziną i wychowaniem. Analogiczny motyw wskazywali w przywołanych utworach z literatury ukraińskiej lub tylko w jednym przywołanym utworze.

Komentarz do oceny języka

Zdający w większości bardzo dobrze opanowali zakres środków językowych, w tym zróżnicowaną składnię i leksykę, co umożliwiło pełną i swobodną realizację wypowiedzi argumentacyjnej. Zdarzały się błędy językowe, będące rezultatem używania kalek językowych z języka polskiego i rosyjskiego oraz błędy ortograficzne. Największy problem zdających stanowi jednak poprawna interpunkcja.

Wnioski i rekomendacje

1. Analiza zadań związanych z rozumieniem czytanych tekstów publicystycznych potwierdza obserwacje z lat poprzednich, że sporo kłopotów przysparzają zdającym dostrzeganie i nazywanie cech językowych tekstu oraz analiza budowy struktury tekstu, czyli należy doskonalić świadomy odbioru treści ukazujących się w różnych źródłach informacji.
2. Niską punktację otrzymują zdający za zadania dotyczące znajomości zasobów leksykalnych języków ojczystych, czyli za zadania polegające na dobieraniu synonimów, antonimów do słów należących do języka literackiego.
3. Po analizie wyników zadań zawartych w testach ze znajomości lektur i kontekstów z białoruskiego, ukraińskiego oraz litewskiego można stwierdzić, że znajomość tematyki podstawowych lektur jest zadowalająca.
4. Niskie oceny otrzymywali zdający za zadania, w których należało powiązać cechy charakterystyczne dla danej epoki z konkretnym utworem literackim, czyli należy doskonalić kontekstową interpretację utworów.
5. Aby zrozumieć i poprawnie zinterpretować tekst literacki, zdający powinni dostrzegać jego specyfikę gatunkową. Poetyka gatunków warunkuje w utworach prozatorskich np. typ bohatera, narracji, przestrzeni. W toku nauki szkolnej konieczne jest zwracanie uwagi na specyfikę gatunkową poszczególnych utworów literackich.
6. Analiza prac egzaminacyjnych na obu poziomach pod kątem poprawności języka, zasobu leksyki, sposobu ujęcia tematu również nasuwa kilka wniosków. Doświadczenia egzaminu maturalnego z ostatnich kilku lat potwierdzają, że dla części maturzystów skomponowanie wypowiedzi pisemnej poprawnej pod względem językowym to trudne wyzwanie. W ocenie wypracowań najczęściej punktów tracą zdający właśnie w zakresie poprawności językowej i poprawności zapisu. A znajomość zasobów leksykalnych języka ojczystego oraz jego norm umożliwia skomponowanie wyczerpującej i ciekawej wypowiedzi. Zdający, którzy otrzymali wysoką ocenę realizacji *KLiK*, w używali różnych rodzajów zdań, wykorzystywali bogatą i zróżnicowaną leksykę, co umożliwiło dogłębną realizację tematu w sposób swobodny i szczegółowy. Nie popełniali błędów stylistycznych, zdarzały się błędy interpunkcyjne oraz sporadyczne błędy ortograficzne. Zdający, którzy otrzymali niską liczbę punktów w kategorii *KLiK*, ograniczali się do zadowalającego zakresu środków językowych, który umożliwił realizację tematu, ale w sposób powierzchowny. Używali w większości prostej składni. Największy problem stanowiły błędy językowe, wynikające z zastosowania błędnych form deklinacji, koniugacji oraz używania kalek językowych z języka polskiego i rosyjskiego. Konieczne jest zatem pogłębianie znajomości zasobów leksykalnych poszczególnych języków mniejszości narodowych oraz języka kaszubskiego, ponieważ ograniczone kompetencje w tym zakresie skutkują brakiem możliwości skonstruowania pogłębionego toku argumentacyjnego i napisania wypracowania maturalnego na wysoką liczbę punktów.